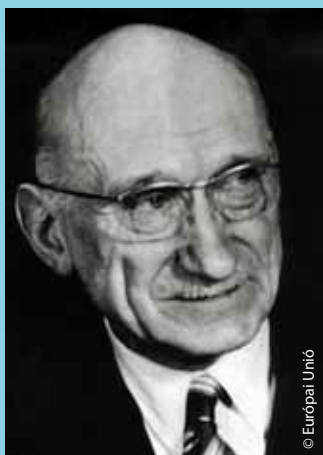

Robert Schuman: az európai integráció szülőatyja

Robert Schuman 1886 - 1963

Robert Schuman jogász, államférfi, 1948 és 1952 között francia külügyminiszter, az európai egység egyik alapító atyja.

Luxemburgi születésűként életét meghatározta az a tény, hogy a francia–német határvidékről származott. A náci Németországban szerzett tapasztalatai ellenére – vagy talán éppen azok nyomán – felismerte, hogy az egységes Európa létrehozásának feltétele a Németországgal való tartós megbékélés. 1940-ben Németországba deportálták, de onnan két év múlva megszökött, hogy csatlakozzon a francia ellenálláshoz. Ennek ellenére háború utáni külügyminiszterként a neheztelés legcsekélyebb jelét sem mutatta.

Jean Monnet-val közösen dolgozta ki a híres Schuman-tervet, amelyet 1950. május 9-én tárt a nyilvánosság elé. Ezt a napot tartják ma az Európai Unió születésnapjának. A terv lényege a hadipari felszerelések előállításához nélkülözhetetlen szén- és acéltermelés feletti közös ellenőrzés kialakítása volt. Schuman terve mögött az az elgondolás húzódott

meg, hogy a szén- és acéltermelés feletti kizárólagos ellenőrzés nélkül egyetlen hatalom sem lesz képes háborút indítani.

Schuman a tervet Konrad Adenauer német kancellárral is megosztotta, aki – felismerve abban az európai béke lehetőségét – azonnal igent mondott rá, majd rövidesen Olaszország, Belgium, Luxemburg és Hollandia is csatlakozott az elképzeléshez. A hat állam 1951 áprilisában, Párizsban aláírta az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó megállapodást. A közös európai projekt ezzel egyfajta békekezdeményezésként indult útjára.

Az 1958–1960 között az Európai Parlament elnöki tisztét is betöltő Schuman a közös európai védelmi politika mellett is sikra szállt.

A kezdetek

Robert Schuman származását tekintve igazi európai: 1886. június 29-én született Luxembourgban. Helyi születésű édesanyja mellett apja francia állampolgárként született, majd később, miután szülővárosát Németországhoz csatolták, német állampolgárságot kapott. Maga Schuman német állampolgárként született, majd amikor Elzász-Lotaringiát az első világháború után, 1919-ben visszacsatolták Franciaországhoz, felvehette a francia állampolgárságot.

A háború előtt jogot, közgazdaságtant, politológiát, teológiát és statisztikát tanult a bonni, müncheni, berlini, illetve a

strasbourgi egyetemen, ahol végül kitüntetéssel szerezte meg jogászdiplomáját. Tanulmányai után 1912-ben Metz-ben saját ügyvédi irodát nyitott. Amikor két évvel később kitört az első világháború, Schuman egészségügyi okok miatt felmentést kapott a besorozás alól. A háború után aktív politikai szerepet vállalt, közéleti karrierjét Moselle régió parlamenti képviselőjeként kezdte meg.

A második világháború kitörésekor Schuman a francia kormány államtitkára volt. A háború éveit aktívan részt vett a francia ellenállásban, majd fogságba esett. Amikor óriási szerencséjével

sikerült megmenekülnie attól, hogy a dachau koncentrációs táborba deportálják, Franciaország „szabad” területére szökött, de miután a náci ezt a területet is megszállták, bujdosásra kényszerült. A következő három évben sikeresen rejtőzködött a németek elől, akik 100 000 birodalmi márka vérdíjat ajánlottak fel annak, aki tartózkodásáról információval szolgál. A száműzetésben lévő Charles de Gaulle francia elnök londoni meghívását visszautasítva inkább a náci megszállás alatt lévő Franciaországban maradt honfitársaival.

A háború után visszatért a francia politikai életbe, több vezető tisztséget töltve be: először pénzügyminiszter lett, majd 1947-ben miniszterelnök, 1948 és 1952 között külügyminiszter, 1955–1956-ban pedig igazságügyi miniszter volt. A nyugati szövetségesek szorosabb együttműködését és Európa egyesítését célzó főbb szerződések és kezdeményezések, köztük az Európa Tanács megalakulásának, a Marshall-tervnek és a NATO létrehozásának megbeszélésein főtárgyalóként vett részt. Neve mégis a Schuman-nyilatkozat révén került be végérvényesen a történelemlétkönyvekbe. Ebben a beszédében a gazdasági érdekek összehangolását javasolta Németország és a többi európai állam számára. Meggyőződése volt, hogy ha a gazdasági érdekek egyesülnek, egy újabb háború nem hogy elképzelhetetlenné, de kivitelezhetetlenné is válik.

A Schuman-nyilatkozat

1950. május 9-én tartott beszédében – amelyet nagyrészt Jean Monnet inspirált és készített elő – Schuman azt javasolta, hogy Franciaország és Németország szén- és acéliparát egyetlen közös főhatóság irányítsa, de ez a szervezet természetesen nyitott lenne az együttműködésre minden más európai országgal is.

Ez az együttműködés volt hivatott az európai országok érdekeit olyan közös mederbe terelni, amely a békés kapcsolatok megszilárdításához elengedhetetlen politikai egység fokozatos megteremtésére is lehetőséget biztosít: „Európát nem lehet egy csapásra felépíteni, sem pusztán valamely közös szerkezet kialakításával integrálni. Konkrét megvalósításokra, de

mindenekelőtt a tényleges szolidaritást megteremtésére van szükség. Az európai nemzetek összefogásához szükség van arra, hogy Franciaország és Németország között megszűnjön az évszázados ellentét.”

Beszéde meghallgatásra talált, ugyanis Adenauer német kancellár azonnal pozitív válasszal reagált, de így tett a holland, a belga, az olasz és a luxemburgi kormány is. E hat alapító állam egy éven belül, 1951. április 18-án írta alá a Párizsi szerződést, létrehozva ezzel az Európai Szén- és Acélközösséget, Európa első, nemzetek felett álló közösségét. Ez az úttörő jelentőségű szervezet készítette elő a terepet az Európai Gazdasági Közösség, ezáltal pedig az Európai Unió számára, amelyet a mai napig az 1950-ben megálmodott innovatív európai intézmények vezetnek.

1950. május 9.: Schuman híres beszédét tartja. E napot tartják ma az Európai Unió születésnapjának.

Schuman fáradozásai azonban itt nem értek véget. Az Európai Védelmi Közösségen keresztül további szövetségek létrejöttét szorgalmazta, majd 1958-ban megválasztották a mai Európai Parlament elődjének számító Montánunió közgyűlésének első elnökévé. Amikor hivatalából távozott, méltán kapta az „Európa Atyja” nevet. A Schuman-nyilatkozat jelentősége miatt 1950. május 9-ét a mai napig Európa Napként ünnepeljük. Az egyesült Európáért tett úttörő munkájának emlékére Brüsszelben az a negyed viseli nevét, ahol ma számos uniós intézmény székhelye is megtalálható.